

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ПОНЯТЬ “ВИТРАТИ” ТА “ЗАТРАТИ” В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Питання сутності та обліку витрат на підприємствах займає сьогодні значне місце та вимагає як теоретичного так і практичного удосконалення. При цьому у сучасних умовах розвитку економіки необхідним є дослідження сутності поняття затрат, що має місце відображення у бухгалтерському обліку також, тому необхідно визначити межу тотожності поняття “витрати” та “затрати”.

Сьогодні поняття витрати, як економічної категорії розглядає значна кількість вчених-науковців. Серед них можна виділити таких як: Ф.Ф. Бутинець, Х.Зайдель, Ю.С. Цал-Цалко, О.Я. Стойко, М.Г. Грищак, В.В. Кулішов, О.І. Карінцева, М.Г. Мельник, Р.М. Нурєв, К.Т. Кривенко, В.С. Савчук, О.О. Беляєв, Г.Шмален. Вони проводять дослідження, щодо практичних та теоретичних питань обліку витрат, зокрема значну кількість своїх праць присвячують питанням класифікації, методиці проведення аудиту витрат, відображення в бухгалтерському та управлінському обліку тощо. Зокрема такі автори як Л.В. Нападівська, М.Булатов, О.Волкова, І.А. Аврова, З.Р. Задорожній, Н.Г. Золотарьова, Д.Л. Лозинський, Т.М. Одинцова, Ю.С. Погорелова, О.І. Павликівська, Ю.М. Пойда, І.М. Поклад, Є.М. Рудніченко досліджували сутність поняття затрат, основні спільні та відмінні риси між поняттями “затрати” і “витрати”.

Поняття “затрати” – найбільш невизначене слово в бухгалтерському обліку, яке часто вживається в різних смислових значеннях. Згідно національного законодавства дане поняття не визначається, вирізняють лише термін “витрати”. В П(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” під витратами розуміється зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів або збільшення зобов’язань, що призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками).

П(С)БО 16 “Витрати”, що повністю присвячений особливостям визнання та складу витрат в обліку. Оскільки під час розробки національних П(С)БО та російських ПБУ багато що було взято з МСФЗ, тому англійський термін “expenses”, що фігурує в МСФЗ, відповідає українському “витрати” та російському “расходы”, що вживаються в П(С)БО та ПБУ відповідно.

Поняття “витрати” згідно з національними стандартами України, Росії та IFRS є зменшенням економічних вигід у вигляді вибуття активів та збільшення зобов’язань. Що ж до GAAP, то в даному випадку витрати являють собою грошові витрати понесені підприємством у ході здійснення господарської діяльності.

В Податковому кодексі України пп.14.1.27 під витратами розуміють суму будь-яких витрат платника податку у грошовій, матеріальній або нематеріальній формах, здійснюваних для провадження господарської діяльності платника податку, в результаті яких відбувається зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів або збільшення зобов’язань, внаслідок чого відбувається зменшення власного капіталу (крім змін капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власником). У Цивільному та Господарському кодексах не зазначено проблемами трактування поняття.

Відповідно, сьогодні виділяють три основні підходи до сутності “затрат” і “витрати”. Перший підхід полягає у відсутності розбіжностей між даними поняттями. Другий – “затрати” – матеріально-речовий показник, а “витрати” – вартісний показник. Щодо третього підходу, то “затрати” – вартісна оцінка використаних ресурсів, не зменшують власний капітал організації, а “витрати” – зменшення активів або збільшення зобов’язання що призводить до зменшення власного капіталу. На нашу думку, третій підхід є найбільш істинним. Термін “затрати” стосується усіякого використання ресурсів відображеного у грошовому вимірнику, у тому числі щодо придбання активів, у той час як “витрати” – використання лише тих ресурсів, що при визначенні прибутку господарюючого суб’єкта за певний період часу ставляться у відповідність до доходів та означають зменшення активів та збільшення зобов’язань підприємства.

Опрацювавши нормативні акти, наукові та періодичні видання економічного спрямування ми можемо стверджувати, що затрати – вартісна оцінка використаних ресурсів підприємства, які необхідні йому для повного функціонування відповідно до діяльності, якою займається підприємство, але оскільки дане поняття не затверджене в нормативних актах України, то ми будемо використовувати термін бухгалтерського обліку – “витрати”.